

SVOBODNA SLOVENIJA

AÑO XXXVII (31)

Štev. (No.) 2

ESLOVENIA LIBRE

BUENOS AIRES

12. januarja 1978

Jugoslovanski verski zakoni

Z novo ustavo, ki je bila razglašena leta 1974, so posamezne jugoslovanske republike prevzele doslej centralni vladni rezervirano nalogo, da vodijo za svoja ozemlja veljavno zakonodajo o verskih skupnostih. Kolikor nam je znano, so doslej skoro vse republike že razglasile zakone, ki dajejo posameznim verskim skupinam pravice, po ustavi zajamčene, da smejo svobodno slediti svoji vesti, če jih ta vodi k verovanju v Boga in k izpolnjevanju Njegovih zapovedi, če le niso nasprotne za obstoječim državnim zakonom. Zakoni, ki proglašajo pravice vernikov, so maloštevilni in kratki, toliko bolj številni in zgovorni pa so oni, ki določajo, kako sme vernik prakticirati svojo vero, kako izražati svoje versko prepričanje, kako poučevati o verskih stvareh drugih, zlasti otroke in do kam sme segati pojem o svobodi vesti, ki ga razglasa ustava. Zadnja republika, ki te dni pričakuje tak zakon, je Hrvaška, poleg Slovenije edina čisto katoliška republika.

Zakaj so posamezne republike morale prevzeti to nalogo? Vemo, da je komunizem v svojem bistvu ne le brezveren, ampak borben v pobijanju vere na vseh poljih. V pisanem mozaiku jugoslovanskih ver in narodnosti je za bilo težko dobiti za vse, oziroma proti vsem primeren zakon o verstvih. Pokazalo se je, da so se do komunizma dokaj različno opredelile razne verske skupine: judje, mohamedanci, sekte, pravoslavni, katoličani. Komunistična oblast v katoliški Cerkvi vidi svojo največjo nasprotnico. Zato jo je najbolj kruto preganjala, pri tem pa ni pozabila pokazati nenaklonjenost tudi ostalim verskim skupinam, da bi le ne pozabile, da je komunizem sovražnik vsakega verstva, ne le katoličanov.

Ker so republiška vodstva še vedno pod strogim nadzorom rdeče centralne vladne, je sedaj mogoče na ukaz od zgoraj po posameznih republikah ta zakon razlagati in nalogati bolj ali manj strogo, kakor so pač verni državljani bolj ali manj pridni.

Vse kaže, da je centralna vlada želela, da se obrusijo ostrine verskega boja zlasti po tem, kar se je govorilo v Helsinkih in pred tem, ko so pričakovali, kaj bo svet, sodil o nas na konferenci v Beogradu. Pritisk na veliko, kar bi moglo biti proglašeno kot preganjanje vere, je očitno ponehal. Pritiskajo le na posameznike in vedno pod izgovorom, da je dotični prestopil ta ali oni zakon in zato bil kaznovan, ne zato, ker veruje v Boga.

Največjo skrb dela Cerkvam, zlasti katoliški, železna volja komunistične oblasti, da verujočega človeka poniža na stopnjo državljana druge vrste. Starejše še pusti v njihovem verovanju še v službi, ne morejo pa napredovati ali zasedati važnejših mest. Čakaajo, da bo z upokojitvijo ta problem rešen. Nad 32 let že vlada komunizem. Stari, verujoči rod vernih uradnikov je že izginil iz pozorišča.

Mladi rod se zaveda, kaj ga čaka, če bo pokazal, da je ostal veren. Pustili ga bodo, da bo postal zdravnik, inženir, znanstvenik, ne bodo pa mu nikdar zaupali vodstva v nobeni ustanovi. To mesto je rezervirano za prekaljene komuniste in pa za nekatere redke nekomuniste, ki se znajo zvijati kakor kača, menjati barvo kakor kamaleon in imajo kožo debelo kakor bivol. Pravijo pa, da je teh vsak dan manj.

Oficirski kadri in diplomatske službe so vernim brezpogojno nedostopne. Vse republiške zakonodaje pustijo Cerkvam, da opravljajo svoje strogo na versko delovanje omejene dolžnosti. Tako pa zakoni določajo do podrobnosti natančno, kaj ni versko udejstvovanje. Onemogočajo verskim skupinam vse družabno ali družabno-gospodarsko delovanje. Pod to poglavje spada: cerkvene dobrotelne, športno delovanje farne mladine, izleti, romanja, celo govori na pokopališču, ki niso v obrednikih itd.

Najtežji problem pa je sila, kako

OB KONCU LETA 1977 IN OB VSTOPU V LETO 1978

Pogled nazaj

Ko se poslavljamo od starega leta in pri tem gledamo nazaj na potek in razvoj dogodkov leta 1977, lahko čisto mirno ugotovimo, da je to pot položaj v v svetu zelo drugačen kot v prejšnjih letih. Veselo božično oznanilo miru ljudem na zemlji se ob tem božiču spreminja iz zgolj pobožne želje v resnično stvarnost, ki ima več izgledov na uspeh, kot kdaj koli v preteklih dolgih letih našega časa, in to na samem mestu, kjer je bilo to oznanilo nekdanje razglašeno v Sveti deželi.

Seveda je do resničnega in trdnega miru še dolga, grapava pot, ker so na Bližnjem vzhodu odnosi med tamkajšnjimi narodi globoko zapleteni, s krvavim nasiljem zastrupljeni in z rivaliteto velesil na tem svetovnem pomembnem prostoru komplicirani. Tu je namreč poleg obstoja suverene izraelske državnosti v spor zamotan tudi arabski petrolej, dostop do njega in kontrola nad njim. Zaradi tega je reševanje problemov na Bližnjem vzhodu tako izredno težavno, in prav to je tudi razlog, da se v 30 letih obstoja Izraela položaj ni izboljšal, pač pa vedno poslabševal do stalne in akutne vojne napetosti.

V preteklem letu, skoro tik pred božičem smo bili priča nenadni spremembi. Z zgodovinsko odločitvijo egiptovskega predsednika Sadata, da obišče Jeruzalem, se je začela uresničevati druga polovica angelske poslanice na sveto noč, ki govori o ljudeh dobre volje. Ta dobra volja se je vidno manifestirala v izjavah voditeljev obeh držav, ko je Anwar El Sadat stopil na izraelska tla: „Ne več vojne, nikoli več“ Četudi se bo pri delovanju te dobre volje pojavilo sto zaprek in tisoče hudih besed, nova vera v razvoju dogodkov na Bližnjem vzhodu se nič več ne more povrniti v staro, nevzdržno situacijo. O treh vodilnih ljudeh dobre volje, ki poganjajo mirovno kolesje, ameriškem predsedniku Carterju, egiptovskemu predsedniku Sadatu in izraelskemu predsedniku Beginu, so listi s poudarkom naglasili, da so vsi trije globoko verni možje, ki v treh različnih veroizpovedih priznavajo in častijo istega Boga. (Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji, ki so dobre volje! Nov duh se je pojavil v odnosih med narodi, o katerem si pred letom dni še sanjati nismo upali.

Tudi po drugih predelih zemlje se ta duh uveljavlja, in leto 1977 nam to resnično zgovorno potrjuje. Preden so bili podpisali dogovor o varnosti v Evropi l. 1975 v Helsinkih, so na pritisk Zapada komunistični partnerji pristali na tretjo kosarično sporazumov, ki govori o spoštovanju človekovih pravic. Ne komunisti, ne svobodni svet niso takrat verjeli, da bo iz te kosarice prišlo kaj pozitivnega in dobrega, misleč da je bilo to dodano zgolj zaradi lepšega. Pa je januarja 1977 ameriški predsednik povzdignil svoj glas na inavgu-

oblasti onemogočajo Cerkvam, da bi versko vzgajale vernike, zlasti mladino. Na Hrvaškem predlaga novi zakon dati pravico odločati o verski vzgoji ne le staršem, ampak tudi učencem. Za kaj se bo učenec, ki ga vzgaja brezbožen učitelj odločil, si lahko mislimo. Zakon bo tudi dal šoli pravico, da prepove mladini obisk verouka, kadar bi bilo to, čeprav v izvenšolskem času, za mlade živce preutrudljivo, ali bi jih pa čakalo kako drugo, po šolskih oblasteh priporočeno izvenšolsko opravilo. Zakon naj bi tudi prepovedal učiti verouk vsem, ki niso duhovniki in bi jim bilo tudi prepovedano vzgajati za ta poklic laike, organiste, diakone, redovnice itd. Če bo vse to sprejeto v zakon, ki ga te dni pričakujejo Hrvatje, bomo kmalu prišli do položaja, kakršnega vidimo pri ostalih sosedih naše domovine.

To so stvari, ki jih ljudje, ki obiskujejo naše dežele, ne vidijo in kaj radi razglašajo naivnemu svetu bajke o verski svobodi v rdeči Jugoslaviji.

Žbk

ralnem nagovoru z izjavo, da morajo človekove pravice postati osrednje svetovne politične aktivnosti. Javnost je mislila, da so to le lepe besede in je njihovo tehtnost in pomen globoko podcenjevala. Vendar je neutajljivo dejstvo, da je od tedaj spoštovanje človekovih pravic v ospredju svetovne politike, o čemer zgovorno priča konferenca v Beogradu, kakor tudi dejstvo, da nihče ne bo nikoli vedel, koliko človeške misli je bilo odstranjeno in celo življenj rešenih zaradi pritiska Amerike na vlade po svetu, da bodo diplomatski odnosi z Ameriko odvisni od njihovega spoštovanja človeškega dostojanstva pri njihovih lastnih državljanih.

Val humanitete in človečnosti je v tej ali oni obliki zajel vso zemljo v tako vidnem obsegu, da je celo sovjetska Rusija kljub vsej svoji moči in brezbriznosti za osebno dostojanstvo človeka, začutila novi veter, pa naj je zapihal iz evrokomunizma, ali iz konference v Beogradu ali od kod drugod; prisilil jo je v defenzivo, s tem pa dosegel velik uspeh. Sapa novega duha je l. 1977 odpihala dotodanjo izolacijo komunistične Kitajske ob spoznanju, da je doba avtarkije ali samozadostnosti ter dominacije močnejšega nad šibkejšim dokončno prešla; spoznala je, da jo ne bo protiameriška in protijaponska politika pripeljala nikamor. In se je v tem letu pobotala z obema in sedaj podpira ameriško-japonske dogovore o varnosti vzhodno azijskega prostora. Svet se počasi, pa vidno spreminja.

Zato je prišla Indija s svojim povratkom preteklega leta k pravi in čisti demokraciji in človečnosti, o kateri je sanjal Mahatma Gandhi. Priča razvoj v Evropi, ki je še pred letom dni grozila, da bo zavrgla zmerne politične smeri in voditelje v Angliji, Franciji, Zapadni Nemčiji, Italiji, Španiji in Portugalu in se vrgla v nevarne skrajnosti, a se je ob koncu leta vrnila k zmernim voditeljem srednje poti.

In v naši stari domovini je novi duh človečnosti in sodelovanja prisilil oblastnike, da so odprli vrata ječe takim disidentom kot je Mihajlo Mihajlov in sodnik Franc Miklavčič, kar dokazuje, da se tudi tam ne morejo upirati novemu razvoju. Nekaj je v zraku, neki element dvoma v pravilnost starega, preteklega; neko priznanje, da se svet spreminja v prihod nove dobe prilagoditve in sporazumevanja.

Leto, ki je šlo v zaton, je odprlo vrata v nov, drugačen svet. To je velika reč! Če pa bodo narodi in države v novem letu ta vrata prestopile, bomo povedali čez eno leto.

Pogled naprej

Nazaj lahko gledamo na minule dogodke, jih ocenjujemo in pretehtavamo, a gledati naprej je druga zadeva. Napočno so gledali naprej in dogodke napovedovali od Boga navdahnjeni preroki, mi pa se moramo zadovoljiti samo z razčlenjevanjem logičnega razvoja sedanje stvarnosti in pa z negotovimi ugibanji. Vendar je človek tako narejen, da ob novem letu računa za bodočnost, razmotriva komponente ali sestavine obstoječega stanja in sklepa na prihodnost. Pa dajmo tudi tu tako napraviti!

Dediščina iz starega leta to pot ni tako slaba kot je bila v prejšnjih letih, kakor smo dognali tudi na tem mestu. Posebej velja to za svetovno politične razvoje, od katerih jih je nekaj bilo prav dobro zastavljenih. Mislim predvsem na položaj na Bližnjem vzhodu, na afriškem kontinentu, na močan zagon v smeri spoštovanja človekovih pravic in svobod in na nekako boječe in prikrito zmagovanje demokracije na načel po svetu. Kako se bodo torej, z ozirom na te dejavnike, stvari razvijale v novem letu? Kaj moremo in smemo pričakovati?

Če pogledamo najprej v našo staro domovino, ki nam je razumljivo najbolj pri sreč, moramo s skrbjo priznati, da si ne upamo pričakovati kaj dobrega. Če se zruši stari diktator, se je bati najhujšega. Vsa situacija v deželi kaže na to. Brez vrednosti je ne-

(Od našega dopisnika v Gorici)

V času božičnega in novoletnega razmišljanja se radi zaustavljamo ob perspektivah, ki vežejo sedanost preko preteklosti s prihodnostjo. To radi delamo posebej za dejavnost, ki zadeva skupnost. Zato naj tu nanizam par misli v zvezi s perspektivami slovenske narodne skupnosti v Italiji ob prehodu v leto 1978.

Slovenska manjšina na Primorskem je v zadnjem letu doživela veliko število uspehov in neuspehov, ki posebej karakterizirajo bilanco enega leta. Težko je sicer v par vrsticah zajeti vso to problematiko, za to pa naj bo vsaj izsek kar se da zgovoren. Nedvomno je treba poudariti, da sodi med velike dosežke stvarna obljuba rimske vlade po skorajšnji zakonski zaščiti slovenske manjšine v deželi Furlaniji-Juljski Benečiji. V zadnjih dneh leta je predsednik vlade Andreotti namreč podpisal odlok o imenovanju posebne komisije, ki bo morala v teku prihodnjega leta izdelati osnutek zakona za zaščito Slovencev in to na podlagi obljub slovenske delegacije letos poleti. Komisija bo morala to pripraviti do oktobra 1978, to je v roku, ki ga tudi predvideva osimski sporazum med Italijo in Jugoslavijo. Med neuspehi pa naj zabeležimo dejstvo, da vlada ni dala Slovincem samostojnega šolskega okraja, ki so ga zahtevale vse slovenske sile in bi nam zagotovil večjo avtonomijo na šolskem področju. Odtod pa uspel bojkot šolskih volitev meseca decembra, ki je izpričal enotno voljo Slovencev za to zahtevo. Takoj potem pa je šolski minister Malfatti zagotovil, da bo v kratkem predložil poseben zakon za slovenski šolski svet, ki bo v bistvu pomenil dosedaj omenjene zahteve. Torej korak na poti k uspehu!

Politično se slovenska manjšina še vedno bje med samostojnim nastopanjem in podpiranjem italijanskih levčarskih strank. Prvo pot odločno zagovarja Slovenska skupnost, ki vedno

pravno zatiranje senilnega avtokrata, ki ni sposoben sam urediti vprašanja prehoda diktature iz njegovih v druge roke dokler je še živ, češ, da bo enotnost v državi zagotovila in ohranila armada. Toda armada je sama v sebi razdvojena, kar je posebno nevarno, ker je v spor posegla — ženska v osebi Titove sedanjice žene Jovanke. Da bi Srbi in Hrvatmi mirno sprejeli na najvišjem mestu v državi in v partiji Kardelja, je neumno misliti in pričakovati. Izgledi torej niso rožnati, zlasti če upoštevamo v ozadju ruskega medveda. Eno je gotovo: Jugoslavija in Slovenija ne bosta več isti po Titovem odhodu, pa naj prevzame oblast kdorkoli. Kdo bo ta „kdorkoli“, nihče ne ve.

V Ameriki (ZDA) se zdi, da čakata na ugodno rešitev med drugim zlasti dva velika problema. Eden med njima je, da se mora na neki način urediti v zadovoljivi obliki sodelovanje med Belo hišo in kongresom. Obe ti dve vrhovni ustanovi ameriške svobodne družbe sta v popolni oblasti demokratske stranke, pa začuden doživljamo, kako se med seboj ribata in druga drugi nasprotujeta. Izgleda, da je tu marsikaj narobe, jasno je pa tudi, da vodstvo stranke nikakor ni kos svoji odgovornosti in nalogi. Del demokratov je še vedno pod močnim vplivom velikega kapitala, kar strankino politiko hromi in razdvaja. Treba bi bilo močne roke, da napravi red — se bo li pojavila? Drugi problem je koedukacija, ločitev zakona in umetnosti: splav (abortion). Vse troje je med seboj tesno povezano. Če se tem zablodam „moderne“ socialnega in moralnega nauka ne najde skorajšnja rešitev, je narod te velike dežele (ob sodelovanju pretiranega feminizma), zapisan počasnemu fizičnemu in moralnemu slabljenju. Še so tu pojavi zglednega družinskega življenja na najvišjih mestih in pozivi za njega ohranitev: od tod sveti luč v novo dobo poživljanja tisočletno izpričane resnice, da je vir življenja in sreče na zemlji družinsko ognjišče.

bolj tolmači voljo in hotenja naših ljudi. Pred kratkim je v Gorici slovesno praznovala tridesetletnico samostojnega političnega delovanja, ki je začelo v okviru Slovenske demokratske zveze in se sedaj pogumno nadaljuje v Slovenski skupnosti. Stranka se zaveda vseh svojih nalog in odgovornosti, zato tudi neče nikake izolacije. Išče stike z manjšinami v Italiji, s katerimi ima podobne probleme, s koroškimi Slovenci, s katerimi jo veže bratska solidarnost. Mora pa iskati tudi stvarne stike z matično domovino, v kolikor mora kot del slovenskega naroda v zamejstvu, a na lastni zemlji braniti svojo identiteto in samobitnost. V tem okviru je zato treba ocenjevati stike, ki jih ima kot samostojna in demokratska stranka z uradnimi organi republike Slovenije. Konkretno gre tu za sodelovanje s Socialistično zvezo delovnega ljudstva (SZDL), katere delegacija je bila pred kratkim na obisku pri SSK v naši deželi. Slovenska skupnost tudi pri teh obiskih ve, da je ohranitev in zagovor politične demokracije in pluralizma njen ideal in smoter. In na tem so njeni predstavniki vedno vztrajali tudi v stikih z najvišjimi predstavniki iz matične republike. Zato naj bo jasno, da gre pri teh stikih za potrebno, realistično izmenjavo pogledov manjšine in matice, ki se mora mimo ideološko-političnih razlik razvijati za stvarne potrebe manjšine, posebej po podpisu osimskega sporazuma med Italijo in Jugoslavijo. Vsako drugačno tolmačenje take politike bi bilo zlonamerno in krivično.

Ob teh nekaj ugotovitvah, ki so za nas zamejske Slovence življenjsko važne, si želimo vsi kar se da plodnega vstopa v novo leto. To voščilo gre gotovo od nas zamejskih Slovencev do vseh slovenskih izseljencev, od And do Pacifika, od Kordiljere do ostalih prostranih celin, kjer so naši ljudje raztreseni in aktivni! V zavesti skupnega hotenja in skupne pripadnosti slovenske skupnosti.

(Nad. na 2. str.)

Staro leto nam je dokazalo, da je svobodni del Evrope začutil kužni bacil evrokomunizma in ga premaguje. Usmernja svojo politično, kulturno in gospodarsko voljo proti zdravemu centru, kar jamči za stabilnost položaja v novem letu. Resen je pojav mednarodno organiziranega terorizma, ki mu je očitno cilj nasilno razbitje sedanje družbene strukture v smislu Bakuninovega nihilizma. Treba bo mednarodno zasnovanih naporov, da se ta pojav stre. Upajmo, da bo v novem letu do tega tudi prišlo.

Razvoj na Bližnjem vzhodu obeta postopno izboljšanje in vsaj delno zadovoljivo reševanje zamotanih vprašanj v tem koščku sveta. Kdor bi pa računal na skorajšnje in hitro uveljavitev pravičnega in trajnega miru na tem prostoru, bi bil očitno v veliki zmoti. Vendar imamo ob prehodu v novo leto vsaj močno upanje, da je pot do tega cilja odprta, česar ni bilo mogoče trditi vseh zadnjih 30 let. Da bo ta pot strma in polna prepadov, moramo kar pričakovati spričo dejstva, da Sovjetska zveza s podporo komunistično vladanih držav igra negativno vlogo, ki jo pa utegne spremeniti, kadar bo sprevidela, da ji ta vloga ne koristi.

Osrednje jedro za mir na svetu leži slej ko prej v kakovosti odnosov in razmerij med obema svetovnima velisilama Ameriko in Rusijo. Morda bo kdaj uspelo doseči med obema tako razmerje, da sedanji zdrobljeni mir ne bo slonel na ravnotežju terorja, katerega predstavlja uničujoče jedrsko orožje, marveč na njega popolni odstranitvi in uničenju. Morda se bo posrečilo ravnotežje zgraditi na skalo sporazumevanja, kompromisa in sodelovanja. Če bo v času, ko je več kot tretjina sveta pod komunističnim terorjem, do tega sploh prišlo, gotovo ne bo v novem letu, žal da ne.

To je nekaj perspektiv ob pogledu v novo leto. Niso prerokbe, le logično izpeljana ugotovitev, da je vir življenja in sreče na zemlji družinsko ognjišče.

L. P.

PINOCHETOV PLEBISCIT

„KLOFUTA ZDRUŽENIM NARODOM“

Čilski protikomunistični predsednik gral. Pinochet je na plebiscitu, ki ga je izvedel preteklo sredo, 4. t. m., dobil 75% večino glasov ter je čilsko časopisje pisalo, da je „Čile prisilil hudo klofuto Zdrženim narodom.“ Za Pinochetov plebiscit je glasovala večina prebivalstva kljub odporu proti plebiscitu čilske Cerkve, šefov bivših čilskih strank, med temi demokristjana Freia ter šefov obeh drugih rodov čilske vojske, mornariškega in letalskega grala. Ta dva s Pinochetom sestavljata vodilno vojaško trojko sedanega čilskega režima, ki je strmoglavil režim marksista Allendeja.

Vse je kazalo, da letalski poveljnik Leigh ter mornariški poveljnik Merino nista bila gotova zmage na plebiscitu ter sta zato odsvetovala Pinochetu to njegovo zamisel proti spomenici ZN, v kateri je ta organizacija, ki je povsem pod sovjetskim vplivom, na svoji zadnji lanski seji obsodila Pinochetov režim kršenja človekovih pravic. Po uspešnem izidu plebiscita pa je Leigh takoj izjavil, da bo rezultat sicer imel majhen učinek zunaj Čila, bo pa „močno odjeknil v čilski notranji politiki.“

Pinochet sam pa je objavil, da bo čilska vlada sedaj „začela zasledovati odločnejšo zunanjo politiko in tudi bolj

praktično, kakor doslej“ ter da bo zato „reorganiziral zunanje ministrstvo.“ Pinochet je tudi objavil, da bo „zahteval sodelovanje Medameriške organizacije s Čilom v njegovem boju zoper mednarodno prevratništvo in propagando“, prav tako kakor npr. „dovoljujejo Organizaciji za afriško enotnost nastopati v prid Idi Aminu. Čile je poleg tega še civilizirana dežela pa Medameriški organizaciji ni bilo dovoljeno nastopati nam v prid. Sedaj bomo to zahtevali.“

Pinochet je tudi pismeno sporočil glavnemu tajniku ZN Waldheimu, da lahko pošlje „preiskovalno komisijo ZN“ v Čile, da bo proučila razmere na licu mesta, seveda „pod pogojem, da bo objektivna.“

Ves komunistični del sveta je plebiscit v Čilu označil za „prevaro“, prav tako kakor večina bivših čilskih opozicionalnih strank. Opazovalci pa ugotavljajo, da je bil plebiscit popolnoma svobodna odločitev vsakega čilskega volilca, le da zaradi prepovedi strank proti-propagande v običajnem volilnem smislu ni bilo. Zato so se vsi tuji opazovalci plebiscita v Čilu najbolj začudili, ko so ga kritizirali tudi v Washingtonu in ga označili za „nepošteno zadevo“, ko je bil vendar Washington tisti, ki je v veliki meri pripomogel Pinochetu k zrušitvi marksista Allendeja.

SOVRAŠTVO MED VIETNAMOM IN KAMBODŽO

V RESNICI SPOR MED PEKINGOM IN MOSKVO

Jugovzhodna Azija je v minulih tednih spet pritegnila pozornost sveta nase, ko je Kambodža, ki ji vlada krvoločni komunistični režim Khmer Rouge, prekinila diplomatske odnose s komunističnim Vietnamom, ker jo je ta napadel in s svojo vojsko, oboroženo s sovjetskimi orožjem, skoro obkolil kamboško prestolnico Phnom Penh. Zatem je tudi

Vietnam prekinil diplomatske odnose s Kambodžo, tako Hanoi kakor Phnom Penh pa zavračata drug na drugega krivdo za sovražno stanje, ki sedaj vlada med obema komunističnima indokitajskima državama.

Dasi je bilo znano že prej, je svetovno časopisje šele ob tem sporu odkrito objavilo, da za Kambožo stoji rdeča Kitajska, za Vietnamom pa ZSSR in da gre prav za prav za spor med Pekingom in Moskvo, v katerem sta obe indokitajski državi le navadni šahovski figuri. Kambodža je obtožila Vietnam, da se je spremenil v „imperialistično silo, ki hoče podjarmiti vso bivšo Indokino“, medtem ko je Vietnam obtožil Kambožo, da dopušča „neovirano širjenje kitajskega vpliva na jug.“ V resnici skozi hanojska in Phnom Penhova usta govorita Peking in Moskva, ki jima obema gre za vpliv nad Indokino.

Vietnamska vojska zaradi svoje izredne sovjetske oborožitve ni naletela praktično na odpor v Kambodži, to pa morda ne zaradi pomanjkanja orožja v kamboški vojski, temveč zaradi nezanimanja kamboškega prebivalstva za svojo lastno državo. Po več kot leto dni trajajočem boju za oblast si je v partiji utrdil položaj Pol Pot in je sedaj absoluten gospodar kamboške, Pekinga privržene partije ter vsega kamboškega prebivalstva.

V NOVO LETO

(Nad. s 1. str.)

stvu, demokraciji in vsem duhovnim vrednotam, iz katerih je od pokristjanjenja sem slovenski narod črpal življenjsko linjo — v vsem tem je in bo ostala vez med nami trdna in neomajna ter živa tudi v bodoče!

A. B.

Pripomba uredništva:

Mnenja smo, da ni „vsako drugačno tolmačenje“ od gornjega glede stikov zamejskih Slovencev s predstavniki matične domovine že „zlonamerno in krivično“.

Komunisti ne vrednotijo zamejskih Slovencev predvsem z narodnega vidika, kar je osnova prizadevanj zavednih zamejskih Slovencev, ampak zasledujejo vedno in povsod kot končni cilj le koristi partije.

Zato naj bi zamejski Slovenci ob teh stikih imeli stalno v spominu Virgilov verz: „Timeo Danaos et dona perentes — Bojim se Danajevce, četudi prinašajo darove.“

Pismo trinajstoričnega češko-slovaških pisateljev

Kakor vemo, se v Beogradu nadaljuje Helsinška konferenca, to je razgovor o tem, kako se v svetu izpolnjujejo sklepi prve helsinške konference o varnosti in sodelovanju med državami v Evropi. Zdi se, kakor da je zastalo to delo, ali pa je zanimanje zanjo, ki je bilo spočetka tako razburljivo in svetovno, nekako splahnelo. V to je zdaj z datumom 11. nov. 1977 prišla iz Prage pismo trinajstoričnega čeških in slovaških pisateljev trinajstim zahodnoevropskim pisateljem, da naj posredujejo pri svojih vladah, da pridejo na konferenco in pogovor razni problemi, ki so važni na pr. za pisatelje iz Češke in Slovaške, pa jih oni preko svojih vlad ne morejo prinesiti na konferenco. Preden objavimo pismo, podamo nekaj predzgodovine:

Na Češkem in Slovaškem je obstajalo pred leti Društvo češkoslovaških pisateljev, ki je sodelovalo tudi pri takoiimenovani praški pomladi l. 1968. Zadnjikrat je prišlo do spora med njimi in partijo na pisateljskem kongresu leta 1976. Kljub temu ni prišlo do razpusta društva, temveč je to samo po sebi zaradi šikan, odstopov itd. nekako „izkravalo“. Zdaj — v zadnjem trenutku pred razpravljanjem v Beogradu je praška birokracija ustanovila novo pisateljsko društvo, ki naj bi sodelovalo pri sklepanju bilateralnih pogodb na konferenci in predstavljalo češkoslovaške pisatelje.

V tem novem društvu pa ni nobenih poznanih imen iz starega društva, pač pa mnogo novih, o katerih bi se moglo komaj govoriti, da so „pisatelji“ po poklicu. Toda važno je to: samo ti novi člani društva naj bi bili upravičeni, govoriti o mednarodnem izmenjavanju kulturnih vrednot; poleg tega da tudi samo oni smejo izdajati knjige v mejah lastne države.

Tisti pravi predstavniki češkoslovaških literatur, ki so kot taki priznani v inozemstvu, pa jih ni na seznamu članov, imajo prepovedano izdajati knjige, pa tudi potovati v inozemstvo, vsaj ne kot pisatelji, kvečjemu kot privatne osebe. In tudi sicer so podvrženi politiki, ki jo je dramatik Pavel Kohout imenoval „apartheid“ (izoliranost od drugih). Kljub temu niso obupali. Izdajajo svoja dela po zgledu ruskega „samizdata“, to je: tiskane na pisalni stroj in razmnoževane ter vezane v zvezke, ki pa nosijo podpis avtorja. Doda je izšlo že osemdeset takih naslovov. Nekaj teh avtorjev je bilo tudi tiskanih v tujini, dasi jim vedno grozi preganjanje. Eden teh, Vaclav Havel, eden glavnih zagovornikov „Pisma 77“ — je bil zaprt in pred kratkem obsojen, češ, da je rokopis „pretihotapil“ v inozemstvo.

Kljub vsemu temu ti avtorji niso izgubili povsem upanja na izboljšanje svojega položaja. V Beograjski helsin-

Para abrir los ojos

Al comentar el reciente referendun chileno, el periodista Gabriel García Márquez escribe en „La Prensa“ de Buenos Aires:

La jornada del 4 de enero en Chile debía abrirle los ojos a todos los que, a nombre de las teorías de la democracia representativa, pretendan desconocer la realidad de algunas de las naciones del sur de nuestro hemisferio. Sus ataques a las juntas militares contribuyen a favorecer la subversión desatada por el comunismo internacional. Como ha sido reiterado en ocasiones diversas, las instituciones libres no pueden servir a los que pretenden acabar con las instituciones libres. En Chile, al igual que en la Argentina y en el Uruguay, para no citar más que tres casos, los comunistas, populistas, demagogos y agentes de Moscú y La Habana trataban de desatar el caos que le abría el camino del poder al marxismoleninismo.

No es posible, desde el exterior, tratar de imponer un criterio inspirado en teorías académicas. Las instituciones norteamericanas han nacido y se ajustan a las necesidades de los norteamericanos. Como traje a la medida de una persona, no puede servir para vestir a otra. Las circunstancias que prevalecen en un país, no tienen que ver con las de amigos lejanos. Y los decantados derechos humanos, —naturalmente respetados por los hombres libres que viven en paz— no pueden servir a los agentes extranjeros que tratan de subvertir el orden establecido en una nación independiente, para realizar su tarea disociadora y a fin de cuentas aplastar hasta los últimos vestigios de todos los derechos habidos y por haber.

Tal vez no sería aventurado advertir, que en otros países que en tiempos recientes han sido blanco de las acusaciones del aparato publicitario del comunismo internacional, el pueblo hubiera votado igual, en defensa del orden público, la estabilidad económica y la convivencia nacional.

Iz življenja in dogajanja v Argentini

Brez dvoma trenutno najbolj skrbi argentinske oblasti (in to najde jasen odmev v dnevnem časopisju) problem ki je nastal med Argentino in Čilom glede kanala Beagle, ki loči Ognjeno zemljo in južne otoke. O tem smo svojčas že pisali, da je razsodba s strani angleške krone bila v prid Čilu, na kar je argentinska vlada sklenila, da razsodbo zavrne. Tekst zavrnitve je že pripravljen, nakar bo celoten problem prešel na isto točko, kot pred razsodbo.

Vendar se je položaj kljub temu zaostрил. Argentina je danes popolnoma odločena, da ne odstopi od teritorialnih pravic, ki ji po zgodovini in preteklih dogovorih pripadajo. Priznati je treba, da, čeprav je v praksi Argentina kaj

malo storila za uveljavlo suverenosti na južnih otokih (nasprotno je Čile bolj pametno postopal, npr. naselilve ljudi na otočjih) ji legalno ni mogoče oporekati. Vse pogodbe med obema državama doslej potrjujejo, da Argentina nima izhoda na Tihi ocean, Čile pa ne na Atlantski. Po razsodbi angleške krone pa bi Čile tak izhod dobil.

Zaostritev položaja se kaže zlasti v tem, da obe državi namigavajo na uporabo sile. V Argentini je bilo v vojašnicah pridržanih število vojaških obveznikov, ki so jih običajno v tem času že odpustili. Mornarica pa ima prav te dni vojaške vaje v južnih vodah. Na čilski strani pa, prav tako te dni, pred-

sovržni Vietnam. Doslej je kamboško-vietnamsko mejo prestopilo v Vietnam že nad 60.000 Kamboščanov.

Ironija pri vseh teh grozotah, ki zadevajo indokitajsko prebivalstvo je še ta, da pa iz komunističnega Vietnama še vedno bežijo dnevno stotine prebivalstva v svobodo — in sicer na majhnih čolnih cele družine proti jugu v Indonezijo in od tam najprej v Avstralijo. Cilj teh vietnamskih beguncev izpod komunističnega režima je avstralsko pristanišče Darwin. Ob navalu vietnamskih beguncem, katerih mnogi s svojimi majhnimi čolni na vesla potonejo na odprtem morju zaradi viharjev in morskih tokov, se je avstralska vlada po daljšem razmišljanju odločila, da sedaj vietnamskim beguncem dovoljuje redno naselitev v Avstraliji in objavila, da se lahko prijavijo za vselitev že kar na avstralskih poslatištih v Singapuru ali Djakarti, „da ne bi tvegali svojih in svojih družin življenj na odprtem morju“ v majhnih čolnih na več tisoč kilometrov dolgi poti do Avstralije.

ški konferenci so videli možnost, da se razmere izboljšajo, in so skušali doseči, da bi prišli tam do besede. Poskusili so s pismom na češkoslovaške vlade, pa niso dobili niti odgovora.

Medtem se je zgodilo, da je bil nemški pisatelj Peter Weiss povabljen iz Sofije na sestanek z bolgarskimi pisatelji. Ko pa je novo praško Društvo pisateljev odklonilo povabilo za dramatika Pavla Kohouta, in tudi Weiss ni mogel dobiti privoljenja, da tam predstavi tudi stališče praškega dramatika, je Weiss odklonil udeležbo. Temu so sledili tudi drugi tuji povabljenci. To je dalo povod, da so se pisatelji Češke in Slovaške obrnili na svoje osebne znanke med zahodnimi pisatelji. Trinajstoričnega pisateljev je pisala trinajstorični svojih kolegov naslednje pismo, ki je vzbudilo veliko zanimanje v svetu.

„Pismo“

13 pisateljem, katerim je namenjeno pismo, so naslednji: H. Böll, M. Butor, F. Dürrenmatt, P. Emanuel, M. Frisch, G. Grass, A. Miller, A. Moravia, P. Roth, T. Stoppard, W. Styron, P. Westberg in P. Weiss.

„Skupno z milijoni ljudi mnogih narodov zasledujemo pogajanja beograjske helsinške konference. Toda prestari smo že, da bi verjeli na čudeže. Vemo, da se varnost in sodelovanje v Evropi le počasi in polagoma doseči. Tudi mi smo mnenja, da je pri vsem tem največji pomagač — potrpljenje. Osem

sednik general Pinochet obiskuje vojaške postojanke na jugu države.

Politični opazovalci, ki so blizu vojaškim krogom, pa vedno bolj pogosto trdijo, da mirnega izhoda iz krize ni. Čile, kljub vsem argentinskim naporom, vztraja na točki, da je treba spoštovati razsodbo angleške krone. Po diplomatski poti, ki jo je Argentina skušala izpeljati, rešitve ni. Zato tudi isti opazovalci trdijo, da bo enostavno prišlo do oborožene zasedbe spornih otokov. Na drugi strani pa so poročali o zbiranju čilskega vojaštva, in poročali celo o določenem številu čet, ki naj bi stale v pripravljenosti na argentinski udar. Jasno je, da čilska vlada sedaj ne bo popustila, zlasti še ne, ko je referendum podprl njeno zunanje-politično stališče, ne le proti Zdrženim narodom, temveč proti „vsaki tuji agresiji“, kot je izjavil general Pinochet.

Če se sedaj povrnemo v notranje zadeve, omenimo, da je vlada že objavila narast cen v decembru in v celotnem preteklem letu. Inflacija je v 1977 dosegla svetovno prvenstvo s 160,4% narastka (v decembru se je „življenje“ podražilo za 7,3 odstotke). Ne moremo reči, da je to zadovoljivo, kakor je samo gospodarsko vodstvo priznalo, da številke niso „idealne“, a če ugotovimo, da je samo marca 1976, v mesecu ki je pomenil padec peronistične vlade, inflacija dosegla 54 odstotkov (v istem ritmu bi bila letna inflacija 17.000), se počasno zboljšanje vendar pozna. Lani je inflacija dosegla nivo 354 odstotkov, in letos 160%. V istem ritmu za prihodnje leto gospodarsko vodstvo napoveduje inflacijo v višini 80 odstotkov, nakar naj bi leta 1979 končno dosegli tako zaželeno stabilizacijo.

Napovedujejo, da bo letošnje leto zelo težko, tudi da bo več podjetij šlo v konkurz, kar bi lahko povzročilo povečano brezposelnost. Vladni krogi menijo, da ni te nevarnosti. Treba je priznati, da je celotna gospodarska politika, od nastopa vojaške vlade, slonela na temelju, preprečiti brezposelnost za vsako ceno, kar jim je tudi uspelo. To je bila tudi cena za počasnejšo pot do stabilizacije, s čemer se marsikateri ekonomisti niso strinjali, in se še sedaj ne (npr. Alsogaray še vedno trdi, da bi bila brezposelnost kaj nizka cena za stabilizacijo).

Spomnimo se še, da se je pred časom govorilo o morebitnem umiku gospodarskega ministra. Dejstvo je, kot vse kaže, da trdno stoji na svojem mestu in da uživa vse zaupanje vlade. In to do take meje, da je padel minister za načrtovanje (planeamiento), ki je bil formalno namestnik predsednika države, in povrh še aktivni general. Vzrok oddajitve generala Díaz Bessonea pripisujejo prav nesporazumu med njim in krogom gospodarskega ministra. Pa seveda tudi dejstvu, da se je od njega mnogo pričakovalo, pa je dejansko vsa stvar ostala v teoriji, in se v praksi ni nič poznalo.

Prosimo, ne odlašajte s plačilom naročnine!

postali ti „kaznivi“ samo zato, ker so svoja dela poslali v inozemstvo, je nujno potrebno, jasneje določiti odstavek o „prostem izmenjavanju informacij“ v helsinških dokumentih. Pri tem se ne sme pozabiti, da v času, ko je prisiljeno v kakšni narodni državi na tucate avtorjev molčati, prepisovani rokopisi nadomestujejo tiskana dela in vzdržujejo kontinuiteto v domači književnosti in služijo stiku s tujimi kulturami. Te izdaje ne smemo že samo zaradi tega, ker izhajajo netiskane, že smatrati za ilegalne. Da pa bi bilo možno avtorjem dati dokaz, da vsebina njihovih del ni v nasprotju z domačimi zakoni niti z mednarodnimi pogodbami, naj bi v njih primerih imeli pravico, obrniti se na nevtralnega razzodišče, med katera na pr. more spadati UNESCO.

Odločili smo se to javno pismo nasloviti na tovariše, s katerimi smo v osebnem ali pismenem stiku. Ker od naše vlade nismo dobili nobenega odgovora na naša vprašanja, prosimo te tovariše — in z njihovo pomočjo tudi tiste, ki jih osebno ne poznamo — da naše predloge sporoče svojim lastnim vladam s prošnjo, naj jih one predložijo v Beogradu in tam o njih sprožijo razpravljanje.

Z iskreno zahvalo in s prisrčnimi pozdravi — v Pragi 11. 11. 1977.

Slode podpisi: J. Gruša, V. Havel, J. Hutka, P. Kabeš, Eva Kanturhová, I. Klima, P. Kohout, K. Sidon, J. Trefulka, M. Unde, Z. Urbanek, L. Vaculik, J. Vladislav.

Novice iz Slovenije

CELJE — Na „tednu domačega“ filma v Celju so predstavili novo slovensko filmsko komedijo Jožeta Bevca „To so gadje“. Kaj posebnega ta film ne pokaže in tudi umetniško nima posebne vrednosti. Odkriva pa košček ljubljanskega trnovskega predmestja, kar je po svoje dragoceno, ker ga urbanisti hočejo odpisati.

LJUBLJANA — Sedem slovenskih založb je uresničilo skupen načrt o izdajanju knjig po nizki ceni, ki so ga sklenili pred dvema letoma. Izšlo je konec novembra 12 „žepnih knjig“, s op 10.000 izvodov: Kosmačev „Pomladni dan“, Kranjčeva „Lepa Vida prekmurska“, Seliškarjeva „Bratovščina sinjega galeba“, „Slavolok zmage“ E. Remarka, Higginsov „Orel je pristal“, Konsalikova „Kirurgija“, Macleanova „Polarna postaja Zebre“, Lemova „Nepremagljivost“, Ellisova „Ljubezen kot umetnost in znanost“, Ivačičeva „Kuharska knjiga“, leksikon „Tvoj otrok od A do Z“ in Piellkiewiczzeve „Agenti, vohuni in vojaki“.

KRANJ — V stavbi Kino Storžič so konec novembra pripravili razstavo golobov pismonoš; poleg tega so bili na ogled tudi druge vrste — od orjaških rimljanov in kingov do majhnih galebčkov.

PLANINA — Vedno bolj postajajo jasni načrti o spremenitvi Planinskega polja v stalno jezero. To bi naj bilo akumulacijsko jezero za rezervo pitne vode, hkrati pa bi pri Verdu odtočna voda poganjala hidrocentralo z močjo 100 megavatov. Načrt za spremenitev polja v jezero je že star. Pred sedemdesetimi leti je neki češki inženir sprožil idejo o spremenitvi polja, idejo, s katero so se bavili tudi po prvi svetovni vojni. Sedaj pa kaže, da jo bodo uresničili. Gre le za končno odločitev: ali naj večnamenski vodni zbiralnik zbere kakih 160 milijonov kubikov vode, pri čemer bi vodna gladina segala do prvih planinskih hiš, ali 300 milijonov. V tem drugem primeru bi jezerska voda zalila pol Planine in dosegla staro cesto.

LJUBLJANA — Ljubljana bo le dobila sodobno obvozno cesto. Mednarodna banka je obljubila posojilo in zato računajo, da bodo že prihodnje jesen začeli z deli na prvem delu obvoznice, ki bo šla od Celovške ceste mimo Kosez, Brda in Vrhnovec do Dolgega mostu. Sočasno bodo pričeli tudi graditi gorenjsko avtocesto, ki se bo pri Kosezah zlila z obvoznico.

POSTOJNA — Neki Postojnčan je kupil avto v Učici, ga naložil na tovorni vagon in nato s avtomobilskimi ključki v žepu odhitel domov in čakal na avtomobil. Po raznih poizvedbah je dobival odgovore na postojnski postaji:

„Ne, vagona z vašim avtomobilom še nismo dobili“. Končno je izvrtil, da je sporni vagon iz Učice „le“ prišel do tovarne postaje v Zalogu pri Ljubljani. Toda uslužbenec je nemški tovorni vagon opremil z napisom „Prazno“ in vagon je odromal preko meje... Sedaj se lastnik sprašuje ali je bil vagon res prazen oziroma, kdaj so ga „izpraznili“, toda avtomobila le še nima.

LJUBLJANA — Ustanovili so 14. decembra Slovensko statistično društvo. Vanj se morejo včlaniti vsi, ki „se tako ali drugače“ ukvarjajo s statistiko.

LJUBLJANA — V zbirki Knjižnica Cerkevne glasbenike so izšle nove božične pesmi skladatelja Matija Tomca na besedilo Gregorija Malija, župnika iz Buenos Airesa. Pravtako posebnost teh besedil je, da je v ospredju Marijino materinstvo in Marija sama. Pesmi so zelo pevne in bodo vsem v veliko zadovoljstvo.

KRANJ — Med kranjskimi prisejenci je veliko pravoslavnih. Svojeja župnika imajo v Ljubljani. Tu imajo tudi v svoji cerkvi redno bogoslužje, katerega se udeležujejo samo nekateri, ker je Ljubljana le precej oddaljena. Zato so prosili, da bi jim kranjski katoličani „posodili“ katero od podružnih cerkva v mestu. Z veseljem so jim ponudili cerkev na Pungartu. Prvič so imeli v tej cerkvi bogoslužje v nedeljo 11. decembra. Vodil ga je njihov škofvladika iz Zagreba Jovan Pavlovič ob asistenci protorejere iz Ljubljane Aleksandra Simića in zagrebškega prota Jovana Nikolića. Bogoslužje je bilo slovesno, in čeprav je trajalo dve uri, so verniki, ki so napolnili cerkev, vztrajali v veliki zbranosti in sodelovanju.

LJUBLJANA — Razni „spodrsilja“ v tisku so zahtevali poleg opravičevalnih člankov tudi uvodnik v Delu. Napisal ga je Miloš Dolničar, začne se pa takole: V zadnjem času so se v nekaterih sredstvih javnega obveščanja pojavili zapisi, ki dokaj površno in netočno obravnavajo posamezne dogodke in osebnosti iz zgodovine revolucionarnega gibanja oziroma narodnoosvobodilnega boja. S tem nismo sprožili le neposrednih reakcij, nevspešnih dialogov in dodatnih strokovnozgodovinskih pojasnil, ampak smo ustvarili tudi možnosti, da bralece, zlasti mlajše, zapeljejo, zmedemo, zbegamo. Razlogi za takšne spodrsilja so lahko celo opravičljivi, toda posledice javno objavljenih zgodovinskih netočnosti ni mogoče docela popraviti.

SEČOVLJE — Soline v tem kraju so v zadnjih dvajsetih letih le dvakrat krile potrebo Slovenije po morski soli, ki znaša povprečno od 20.000 do 25.000 ton letno. „Žetev“ solin je namreč odvisna od vremena, ki pa je bilo zelo muhavo. Zadnja leta je letina sečovelj-

sikh solin zelo pičila in krije le kakih 7 odstotkov potreb. Zato pripravljajo nov investicijski program za modernizacijo solin, kjer bi sol pridobivali s postopkom elektrodialize. Pri modernizaciji bodo sodelovali Japonci, ki imajo že precej solin prirejenih na ta postopek.

LJUBLJANA — Slovenska Matica je izdala Seliškarjeve Pesmi pričakovanja, Kočbekove Kroge navznoter (štiri topisne spise, dva sta bila objavljena že v tridesetih letih), roman Andreja Capudra Mali cvet, Stoparjevo študijo Razvoj srednjeveške grajske arhitekture na slovenskem štajerskem, študijo Bruna Hartmana o Celjskih grofih v slovenski literaturi. Izšla je tudi prva knjiga tretjega dela Zgodovina filozofije Karla Vorlaenderja in Bergsonov Esei o smehu in njegovi razpravi Uvod v metafiziko in Filozofska intuicija.

Umrli so od 7. do 14. decembra 1977:

LJUBLJANA — Dr. Vid Lajovic; Albin Strmljan; Demetri Staut, vodnogospodarski inšpektor; Matija Bravničar, skladatelj, član SAZU; Franc Pirce; Franc Gorenc; Franc Rugelj, 103; inž. Jakob Bezljaj; Lidija Peršič r. Klančič; Marija Zupanc r. Blažir, 80; Egidij Resman, biv. trgovec, borec za sev. mejo; Rudi Ravnikar, violinist; Mihaela Polak r. Ješe; Feliks Eržen, miz. mojster; Alojzij Repič, računovodja; Franjo Žnidar; Mimi Žerovnik; Karel Sluga, upok. železničar; Ana Lenassi, 78; inž. Vlado Krašovec; dr. Miran Hočevar, zdravnik; Anton Pezdir, up.; Franc Prinčič, up., 74; Franc Matjašič, up.; Viktor Jerič, up.; Anton Bric, 88, up.; Ana Skrušny r. Pajnič; Franc Zebrič; Ivanka Arhar r. Smrekar; Jaka Oražem; Antonija Zupančič r. Potokar; Marija Paternost; Vera Lučevnik r. Praunseis; Fanika Karničnik; Franc Bošter, avtoprevoznik; Stane Goršek; Karel Žagar, Rafael Ajlec, muzikolog; Marija Picelj r. Kump.

RAZNI KRAJI — Anton Matos, bančni up., Kranj; Anton Cerk, kovinostrojar; Ivan Repanšek, Domžale; Karel Kranjc, Grgotova, Postojna; Peter Hrastelj, up. miz. mojster, Laško; Jože Kovač, Suha; Kunigunda Jan, 73, šniklavž pri Celju; Alojz Colarič, Krško; France Klun, krojač, Kočevje; Antonija Erman, up., Sentvid nad Ljub.; Gregor Novak, Jesenice; Vlado Pipan, Sentilj; Marija Artač r. Bizjan, Trševa mama, Šmartno ob Savi; Janez Kristan, Podsmreka; Janez Strgar, Škofljica; Palmira Kasesnik r. Kosmina, prof., Nova Gorica; Marija Jutraž, Trebnje; Janez Grošelj, up., Buč pri Tuhinju; Ivan Dolinar, Trbovlje; Vekoslav Prejac, zdravnik, Celje; Franc Istenič, 81, žiri; Adolf Šimenko, Kranj; Ana Sedej, Drenov grič; Stanko Dereani, up., Žužemberk; Ivan Novak, Dobrič; Stane Tiselj, Rašica; Antonija Kobe r. Bartol, Velike Lašče; Franc Žun, tesar, Vodice; Stane Ravljen, pravnik, 49, Velenje; Ivanka Žekelj r. Mohorič, žiri; Boris Svet, 50, Lož; Dominik Bolha, elektroinženir, 72, Sela pri Podčetrtku; Matilda Mackošek, up., Sentjur pri Celju; Janez Arko, Andrejev oče, Gora nad Sodražico; Joško Brodnik, 78, Bled; Franc Lenarčič, up., Trbovlje; Ana Maroša, 65, Trstenik; Fani Križman, up., Struge; Maks Vrhnovnik, up. čevlj. mojster, Kranj; Rudolf Matelič, Dolenja vas; Ana Rihteršič, 81, Celje; Franc Mrzlikar, Drenov grič; Vinko Gostiša, up. čevlj. mojster, Logatec.

Za neprizadete — in k tem spada v danem primeru tudi mnogo Jugoslovancov — mora biti malo čudno, da postajajo v Bosni člani islama „narod“. Za „muslimane“ v narodnem pogledu se namreč nikakor ne štejejo vsi jugoslovanski muslimani. Tako npr. ne Albanci, čeprav je velika večina muslimanske vere. Za „narodne“ muslimane je značilna srbohrvaška govorica, etniško pa so brez vsakega dvoma južni Slovani. V časih, ko so skušali opredeliti narode v ožjem pomenu po jeziku in etniški pripadnosti, so upoštevali bosanske muslimane bodisi kot Srbe ali kot Hrvate. Pod takratnimi vidiki in pritiski so mnogi muslimani sami, predvsem inteligenti, bili mnenja, naj se ne bi zoperstavili uvrstitvi v enega od obeh glavnih jugoslovanskih narodov.

Če iščejo danes bosanski muslimani svojo narodnost v skupini „narod“ in so jo tudi našli, je to modernnejše in širše zajeto pojmovanje naroda: je stališče na kulturnem in subjektivnem občutju istovetnosti temelječe skupnosti. Bosanski muslimani imajo svojo lastno veliko tradicijo, ki v ničemer ne zaostaja za krščansko južnih Slovanov. Južni Slovani, ki so po turški zasedbi v 15. in 16. stoletju prestopili v islam, so bili večinoma člani preganjanih krščanskih sekt. Po spreobrnitvi so postali privilegirani kraljevni nosivci osmanske oblasti v Evropi, katerih središče je postalo Sarajevo. Razvili so lastno bogato književnost in druge kulturne panoge, ki je islamsko zavest vezala na evropsko okolje in se je izražala v srbohrvaškem, ne pa v turškem ali arabskem jeziku, čeprav je uporabljala mnoge

SLOVENC V ARGENTINI

Osebnosti:

Rojstvo. Na praznik sv. Treh kraljev se je v družini Jožeta Črnaka in njegove žene Marije roj. Burjek, rodila hčerka. Srečnim staršem naše iskrene čestitke.

Krsti. Krščena je bila dne 17. decembra 1977 v župni cerkvi Santa Rita v Boulogne Marijana Guimel, hči Martina in ge. Lucije Terezije roj. Dovč. Krstil je g. Albin Avguštin. — V soboto 7. januarja pa sta bili krščeni v slovenski cerkvi Marije Pomagaj Marija Lavra Avguštin, hčerka Franceta in ge. Marije roj. Triler, ter Sonja Gabrijela Hribar, hčerka Viktorja in ge. Marije roj. Pergar. Za botre so bili gđ. Elizabeta Boštjančič in Jože Triler ter ga. Marjeta Brumec in prof. Tine Vivod. Krstil je Jože Škerbec.

Srečnim staršem iskreno čestitamo!

Poroka. V soboto 7. januarja sta se v cerkvi Naše Gospe Presv. Zakramenta poročila gđc. Anica Jenko in Jorge Luis Bertinetti. Za priči sta bila nevesti oče in mati Angelca in Janez Jenko, ženinu pa oče in mati Dora in Pedro Bertinetti. Čestitamo!

Novi diplomant. Zadnje dni decembra je diplomiral iz medicine Borut Rebozov iz Martineza. Iskrene čestitke!

PISMO OTROŠKE KOLONIJE V CORDOBI SVOBODNI SLOVENIJI

Spoštovana „Svobodna Slovenija“!

1. januarja 1978. —

Akoravno je šele danes sonce malo pokukalo izza oblakov, se prav nič ne dolgočasimo. Petja, veselja in razposajenega vriska nikoli ne zmanjka.

Se vedno se nadejajo trenutki, v katerih spoznavamo in odkrivamo lepoto naše slovenske zemlje, navade in ljudi, ter naše velike može.

Veliko smo o tem slišali, še več pa zvemo od njih po naši pisani besedi, ki nas tako lepo povezuje.

Ob tej priliki se Vam, ki nam vse to posredujete, za ves trud in žrtve zahvalimo. Iz vašega tednika, naši starši in stari starši, ki ga teden za tednom nestrno pričakujejo, izvedo vse, kar se godi po svetu in domovini.

Škof Gregorij Rožman je o tej naši najmočnejši vezi povedal sledeče: „Ko smo se svobodni vselili v tuje države, med tuje narode, vsem Slovincem besede prvaka apostolov dajem za geslo in vodilo: „Goreče, iz srca se med seboj ljubite! Konec hodi sporov in preprirov — iskrena ljubezen naj vas vse povezuje tem tezeje, čim bolj ste drug drugemu oddaljeni.“

Drobci malega naroda smo, raztreseni po vsej zemeljski obli, nekaj nas je v večjih skupinah, še več pa je majhnih, ki kar izginjajo v tujem svetu. Eno nas družijo veže: Slovenci smo in kristjani... Držite skupaj, povežite se prijateljsko in v krščanski ljubezni! Glejmo na to, kar nas družijo. Imamo pa še eno močno vez in to je izseljenški tisk. Če se kakšen denar obrestuje, se gotovo tisti, ki ga damo za dober tisk ali za dobro knjigo. Vedno bolj spoznavam,

kako važno, koristno in potrebno je, da smo vsi izseljenci vsaj s tiskano besedo povezani.“

Najprisrčnejša hvala za zanimanje, ki poklanjate nam, mladim. Hvala, da nas vedno spremljate in podpirate pri delu!

Želimo Vam, da bi v tem novem letu še naprej uspešno delovali in da bi mogli redno izhajati kot doslej.

Iskren novoletni pozdrav vsem Slovincem v Argentini in po svetu!

Otroška kolonija Zedinjene Slovenije pri dr. Hanželiču

Udeleženci kolonije pri dr. Hanželiču v letu 1977/78. 30 dečkov in 42 deklic:

Adamič Anton, Adamič Silvi, Avguštin Jani, Avguštin Peter, Beltram Jože, Beltram Milena, Bukovec Monika, Čop Alenka, Eiletz Damjan, Fajdiga Irena, Filipič Tomaž, Golob Zof, Grilj Marjan, Grohar Tomaž, Heller Artur, Heller Dori, Hribar Boris, Hribar Lucijana, Hribar Mateja, Javoršek Tinček, Javoršek Veronika, Jeretina Tonček, Kastelic Marjan, Klemen Helena, Kobi Mojca, Kočar Ivan, Kokalj Dimetri, Krajnik Andrej, Krajnik Helena, Kremžar Kristina, Lipušček Andreja, Magister Bogdan, Magister Martin, Magister Nevenka, Malovrh Aleksandra, Markovič Anton, Mikelj Janez, Mikelj Marcel, Mikelj Marko, Mikelj Tatjana, Mikelj Veronika, Mehle Andrej, Mehle Mirjam, Osojnik Andrej, Papež Andreja, Praprotnik Andreja, Poznič Andrej, Poznič Lučka, Rant Gabi, Rupnik Marija, Selan Irena, Selan Marko, Slabe Andrej, Smole Angelika, Svetlin Milena, Svetlin Monika, Škrbec Andreja, Škrbec Gabrijela, Škrbec Karina, Vitrih Marko, Vitrih Marjana, Vitrih Monika, Vomberger Andreja, Vomberger Marjana, Vomberger Francka, Vomberger Jože, Zorko Sonja, Zorko Tatjana, Žakelj Ana, Žakelj Helena, Žužek Helena.

Kolonijo spremljajo: Nadi Kopač, Anica Šemrov, Anica Rode, Lučka Zorko, Saša Zupan, Majda Bukovec, Janez Rode, Jože Novak, Pavle Pleško, Vitrih Franc.

za naše želodčke skrbje kot kuharici: ge. Ivanka Golob in Marija Kopač.

Pomočnice:

Lučka Kremžar, Klavdija Malovrh, Metka Slabe, Vera Breznikar, Mirta Rant, Silvija Kopač, Andrej Golob.

g. dr. Rudolf Hanželič in g. Rudolf Smersu pa nas z razgovori bogatita versko, vzgojno in narodno.

Umrli je 24. decembra lanskega leta v Patersonu v ZDA rev. dr. Franc Blatnik SDB. Naj počiva v miru!

Bosanski muslimani — nova narodnost

„SOCIALIZEM (KOMUNIZEM) SPREJEMAJO BOLJ PASIVNO KOT AKTIVNO“

V Bosni zajema gibanje za „narodni preporod“ muslimanov vedno večja obseja. Cilj gibanja je vrniti muslimanom v Evropi pomen, veljavo in vpliv nekdanjih časov. To prizadevanje dobiva oporo in podporo v islamsko-arabskih državah in dosega vidne uspehe. Za komunistični režim pa predstavlja ta pojav novo slabitev. Dopisnik Frankfurter Zeitung Viktor Meier, odličen poznavalec jugoslovanskih razmer, je 7. decembra objavil svoja dognanja o tem problemu. Njegova zanimiva izvajanja prinašamo tudi za naše bravce:

V Sarajevu poziva muzein z minareta begove džamije k večerni molitvi preko ostrejši modernega evropskega mesta. Le še basčaršija — majhna mestna četrt bazarjev okrog mošeje, pa nekaj drugih minaretov še izžareva vzdusje Orienta. Avstrijska cesarsko-kraljeva monarhija je predvsem bosanske muslimane navajala k samozavesti in razvila za svoje uradne stavbe poseben „orientalni“ gradbeni slog. A tudi ta ima le še muzejsko vrednost.

Ce v Sarajevu izumira stari Orient, se tega pač ne more trditi za ljudski sloj, ki ga je svoj čas ustvaril in posedoval. Bosanski muslimani se nahajajo v polnem narodnem preporodu. Po dobi agonije otomanske dekadence, po pretresu krščanske zasedbe 1878 in te sledi osamitvi od prejšnjih državnih in verskih središč, po desetletjih utenjanja po nacionalizmih mladih balkanskih narodov ter po brezupni in zme-

denosti v drugi svetovni vojni ima muslimansko prebivalstvo v republiki Bosna in Hercegovina prvič po enem stoletju spet občutek varnosti in izgledov.

Muslimani so se v sedanji jugoslovanski mnogonarodni državi uveljavili. Imajo se za lastno narodno enoto in so kot taki priznani. V povojnih letih ni bilo jasnosti v tem pogledu. V partizanskih dokumentih je bilo sicer izrečno govora o „narodnosti“ muslimanov, vendar je šel ta vidik v pozabo. Pri ljudskih štetjih so muslimani svojo narodnost uvrstili bodisi med „neopredeljeno“ ali „jugoslovansko“. Šele 1971 je obstajala možnost izjaviti se za pripadnika muslimanske narodnosti. V vsej Jugoslaviji se je te možnosti poslužilo 1.730.000 oseb. Od tega 1.480.000 v republiki Bosna in Hercegovina. Ostali žive v južnosrbskem Sandžaku Novi Pazaru, v nekaterih predelih Kosova, predvsem okrog Prizrena, in v sev. Črni gori.

Muslimani so tedaj v narodnem oziru po Srbih in Hrvatih na tretjem mestu v Jugoslaviji. Številčno so močnejši kot Slovenci in Makedonci. Ne vedo pa, če naj jih označijo kot „narod“ ali kot „narodnost“. Po jugoslovanski praksi so „narodi“ tista ljudska plemena, katera imajo svoje etniško središče znotraj državnih meja, medtem ko jih imajo „narodnosti“ zunaj državnih meja. Muslimani bi po takem opredeljevanju pripadli pod „narod“, vendar se morajo mnogi očitno temu šele privaditi.

turške besede. Najlepši izraz te kulture predstavljajo sevdalinke, ljubavne in junaške popevke, ki pričajo pravtako o uglašenem načinu življenja kot o stalno pričujočem občutju negotovosti.

Točasna Jugoslavija je omogočila tej kulturni skupini vsestranski preporod. Ker Jugoslavija kot federativna država ni narodno vezana, je celo nenarodno urejena, omogoča predvsem majhnim narodom in narodnostim poln razvoj, medtem ko nagibata oba večinska naroda, Srbi in Hrvati k stališču, da so njune vloge zapostavljene. To je problem, ki vpliva tudi na bosanske razmere. Današnje politično vodstvo podpira bosanski regionalizem in si prizadeva opreti ga na vse tri republiške narodnosti, torej nikakor ne samo na muslimane. Veže ga pa tudi na breznarodno kategorijo socializma v jugoslovanski obliki samoupravljanja. Vendar: muslimani postajajo močno narodno zavedni, poleg tega so v številnem porastu in se bližajo absolutni večini. To pomeni, da bodo v nekaj letih predstavljali oni republiko Bosna in Hercegovino doma in na zunaj. Socializem (komunizem) bo, tako kot povsod v Jugoslaviji, tudi med muslimani sprejet bolj pasivno kot aktivno. Islamska vera kot temelj definicije za islamski narod in kot omejitveni faktor ima v vsem tem procesu živahno vlogo: povsod po deželi nastajajo nove mošeje, mnoge z denarji sezonskih delavcev v tujini. V tem pogledu je preporod muslimanskih muslimanov deloma v zvezi tudi s po vsem svetu razširjenim preporodom islama. Bosanskemu muslimanu se vsaj ni treba več sramovati svoje vere kot nečesa,

kar spominja na nazadnjaštvo in izumiranje. Vsekakor ni islamski preporod za bosanske muslimane več v nasprotju s strujami modernega življenja.

To velja predvsem za mlado generacijo. Zanje ne pomeni islam v prvi vrsti vero in vernost, temveč simbol. Mladi študentje teologije, ki se vzgajajo za hode v na novo zidani medresi — danes teološka fakulteta — so sodobni ljudje, ki igrajo na dvorišču namizni tenis in se v ničemer ne razlikujejo od ostalih študentov. Duhovniški poklic jim je kot narodno in politično poslanstvo. Ne malo njih sanja o muslimanski Bosni ne samo kot o zbirališču za vse ostale jugoslovanske muslimane, temveč tudi kot o novi evropski čelni postojanki za svetovni islam.

Komunistični režim obeša že zdaj nekaterim pojavom muslimanskega preporoda geslo „velikomuslimanski nacionalizem“. Mora pa biti previden, kajti Jugoslavija hoče v okviru neuvrščenoosti vzdrževati z islamskimi državami tesne odnose in si doma komajda lahko privoščiti protislamski kurz. Islamske države gledajo na vlogo Bosne kot prednja straža islama natančno tako, kot muslimanski nacionalisti v Sarajevu to hočejo. To pomeni — denarne prispevke. Nova medresa v Sarajevu je večji del zgrajena s takimi prispevki, vendar, kot trdijo, ne toliko z Ghandijevimi, ki več obljublja kot izpolni, temveč s prispevki iz Saudi-Arabije in drugih držav iz Srednjega vzhoda. Za tamkajšnje islamske „internacionaliste“ ne kliče muzein v Sarajevu svoje molitve samo preko evropskega mesta, temveč globlje — širom vse Evrope.

SAN JUSTO

koncert božičnih pesmi

V popoldanskih urah vročega prvega v letu. Skupni dom Slovencev v San Justo.

V srcih vseh so še živo goreli občutki in skrivnostno praznovanega večera, pa vendar tisočkrat vnovič pričakovane, ko se vsak povzpne in skuša dojeti dimenzije angelske oznanila.

Prekipevajoča radost božiča se je zllila v pojočo besedo, ki so nam jo posredovali mladi pevci pod vodstvom Andreja Selana. Sveta Družina, v izvedbi gđc. Nežke Lovšin, je tudi plastično bila navzoča pri tem hvalospesu Novorojenemu.

Napovedovalca gđc. Marta Urbančič in Franci Uštar sta nas prijetno uvajala v posamezne pesmi z verzni pesnika in pisatelja Maksa Osojnika, „Tisto noč, tisto sveto noč, so se v božjih računih dopolnili časi čakanja...“

Mladi pevci so občuteno izrazili mehko in veličino praznika v pesmih: Zveličar prelubi rodi se nocoj (Vavken-Sicherl), Sveta noč (Gruber), Polnočno obhajilo (Neubauer), Angelsko petje (Hladnik), Božji nam je rojen Sin (Zupan), Adornemos nuestras casas (Vilancico), Pastirci (Čvek), Zveličar nam se je rodil (Vavken), Slava na višavah (Čvek), Le Betlehem čuje (Sekovanič), Jingle Gells (Pierfont), Božična (Premrl), Pri jaslicah (Mali), Ave Jesu parvule (Walcayaski), Noč božična (M. Elizabeta) in Transeamus usque Betlehem (Schnebel). Pester in bogat repertoar so poživili še posebno nastopi solistov. Ti so bili: gđc. Kristina Jereb, gđc. Maruška Maček, gđc. Metka Markovič, gđc. Nežka Markovič, gđc. Kristina Skvarča, Franci Jelen in Marko Mustar ter gđc. Marija Krajnik, gđc. Leja Goršič in gđc. Bernarda Krajnik. Pri klavirju sta bili gđc. Miriam Jereb in gđc. Anica Mehle. Mogli smo opaziti, da kakovost zborovih izvajanj vidno stopnjuje in da je bil ta koncert brez dvoma prelep uspeh, sad mnogih ur vaje in požrtvovalnosti.

Prisrčen okvir je tvorila scena, ki jo je izdelal že znani risar Božo Urbančič.

„Sveta noč! Naša srca se prijetno nemirijo. Ne vem, odkod pride v naše mišljenje nek mehke ukaz, da se preselimo v svojem spominu za tisoč desetsto osemindesetdeset let nazaj. Na tisto poetično noč, ko je Gospod dahnul svoji podobi svoj najprisrčnejši poljub...“ (M. Osojnik) Zbor nas je mehko popeljal v tisto najlepšo noč.

M. J.

ZA LETOŠNJI SLOVENSKI DAN

pripravljamo izvedbo izvirnega ziliškega (koroškega) ženitovanja. Za originalnejšo uprizoritev nujno potrebujemo skupino glasbil, ki so jih pri teh obredjih uporabljali. Zato lepo vabimo rojake, ki igrajo

violino
klarinet
kromatično harmoniko (na gumbe) in
bas,

da se prijavijo čimprej, najpozneje pa do konca januarja telefonsko na 629-1945, 628-1141, 628-5234 ali pa kateremukoli odborniku Društva Slovenska Pristava. — Pripravljalni odbor

Po športnem svetu

MATE PARLOV iz Pulja, evropski boksarski prvak polteške kategorije, je odvezl Argentincu Miguelu Angelu Cuello naslov svetovnega prvaka. V Milanu ga je 7. januarja premagal s k.o. v deveti rundi. Parlov je bil že v ostalih rundah boljši, tudi po mnenju argentinskih športnih časnika.

GUILLERMO VILAS je v New Yorku na teniškem turnirju za pokal Master Prix v polfinalu izgubil s Bjornom Borgom s 6:3, 6:3. To je po enoletnem zmaganju na raznih teniških prvenstvih prvi poraz Guillerma Vilasa, brez dvoma enega najboljših teniških igralcev na svetu. Borg je seveda sebe takoj po zmagi proglasil za najboljšega igralca sveta, čeprav je v istem razdobju veliko manj nastopal na turnirjih kot Vilas. V finalu je Connors premagal Borgia s 6:4, 6:1, 6:4 in osvojil pokal.

BOJAN KRIZAJ je letos izredno uspešen slovenski alpski smučar. Pred tremi leti se je začel njegov vzpon: Bil je v tekmovalstvu za svetovni pokal 32.; lani se je prebil v prvo petnajstotico in je zbral v vsej sezoni 15 očk. Letos pa z 20 točkami v štirih nastopih deli sedmo mesto z Južnotirolcem Plancom (It.). Na tekmovalstvu v Madonni di Campiglio je 14. decembra v veleslalomu zasedel 9. mesto. V prvem teku je bil šesti, v drugem pa deseti. Zmagal pa je šved Stenmark, ki je svetovni prvak v alpskem smučanju. Bila je to že 24. Stenmarkova zmaga v tekmovaljih za svetovni pokal.

Dva dni prej, 12. decembra, je Krizaj v slalomu dosegel največji uspeh v zgodovini slovenskega smučanja. Ob konkurenci vse svetovne alpske elite se je v slalomu uvrstil na tretje mesto. V prvi vožnji je bil četrti, v drugi pa kar drugi za švedom Stenmarkom.

ŽENSKA EKIPA Jugoslavije v roketu se je v odločilni tekmi za uvrstitev za svetovno prvenstvo pomerila v Luebecku, NDR, s Poljsko in jo premagala po podaljškju s 22:17 (17:17, 9:9). S tem je osvojila prvo mesto. Poleg Jugoslavije bodo na svetovnem prvenstvu zastopane ekipe SZ, NDR, Madžarske, ČSSR ter Poljske, Romunije, ZRN in Nizozemske ter najboljša reprezentanca Amerike, Oceanije in Azije.

BORUT PETRIČ, najboljši slovenski plavalec, je 11. decembra nastopil na mednarodnem plavalnem tekmovanju v vzhodnem Berlinu na 400 m prosto in zasedel drugo mesto s 4:04,19, zmagovalac Machek (ČSSR) je preplaval progo v 4:04,01.

„Kakšna je razlika med krščanstvom in komunizmom?“

„Krščanstvo poziva k revščini, komunizem jo udejstvi.“

Prof. dr. JUAN JESUS BLASNIK

špecialist za ortopedijo
in travmatologijo

Marcelo T. de Alvear 1241, pta. baja
Capital Federal
Tel. 41-1413

Ordinira v torek, četrtek in soboto
od 17. do 20. Zahtevati določitev
ure na privatni telefon 628-4188.

MEDNARODNI TEDEN

ZDA SO MADŽARSKI vrnilo zlato krono sv. Stefana, ki predstavlja simbol madžarstva. Krono je nosil madžarski kralj Stefan, ko je bilo na Madžarskem okoli leta 1.000 vpeljano krščanstvo, a se jo je zahodni vohunski službi posrečilo iztihnati iz Budimpešte tik predno so v madžarsko prestolnico leta 1945 vkorakale sovjetske čete. Sovjeti bi krono odpeljali v Moskvo in je ne vrnil, prav tako, kakor Moskva ni vrnila španiji med špansko revolucijo ukradenega zlata, ki so ga španski partizji iztihnati pili v Kremelj. Ameriški predsednik Carter se je odločil krono vrniti v Budimpešto kljub protestom močne madžarske protikomunistične emigracije, ki je naseljena v ZDA. Carter meni, da bo madžarski komunistični režim prijazneje postopal v svojih odnosih z ZDA.

V NEW YORKU nameravajo 12. aprila letos zapreti svetovno znano Radio City Music Hall, ker ima vedno manj obiskovalcev ter je imela že dve leti finančne izgube, ki znašajo 5,8 milijonov dolarjev. Music Hall je bila zgrajena leta 1932 s 6200 sedeži ter se že od leta 1962 bori s finančnimi težavami.

Ob 30-letnici prihoda v Argentino

z ladjo Santa Cruz, ki je pristala 21. januarja 1948 v Buenos Airesu, bo darovana sv. maša v nedeljo 22. januarja ob 9,30 v slovenski cerkvi Marije Pomagaj za vse umrle, ki so s to ladjo pripotovali.

Denar ni vse!

So še druge veliko važnejše dobrine, kot npr. zdravje! Sloga vam skuša vedno svetovati najboljše. Skozi vse leto vam priporoča pametno varčevanje, sedaj, ko se bliža čas počitnic, pa vam svetuje: pazite na svoje zdravje! Konec tedna v prijetnem domačem okolju na letovišču SLOGA v Villa Udaondo bo vašemu zdravju v veliko korist. Postrežbo z domačo hrano in hladno pijačo ima letos na skrbi družina Andrejakova. Večje družbe in družine, prijavite se za kosilo ali večerje na T. E. 659-1307 ali 658-6574.

OSREDNJA HIŠA:

LOMAS DE ZAMORA

Av. Hipólito Yrigoyen 8854/62

Tel.: 243-2291

(med Boedo in Sáenz)

Vse za dom

Pohištvo

pismo. Prišla bo ura, ko bo Volbenk odprl vrata, sedel za mizo in tiho spregovoril:

„Oče, prav ste imeli.“

Tega hipa čaka Ogram.

Čuti, da ga bo dočkal, kajti Volbenk ne piše več.

Morda na pomlad, ko bo grapa zelena in bodo bregovi svetli od rož kot večerno nebo.

Tedaj je grapa močna, kakor deklič, ki se mu zbudi mlada kri.

Sneg

Nenadoma se včasih razgrne lepo. Kakor prt, ki je bil doslej zvrt, pa ga je nekdo potegnil vsaksebi.

Čudno stegnili se je nocoj. Že večer se mi je zdelo, da zima ni več daleč. Sivino, ki je doma v vlemestu, je prežarjala luč cestnih svetilk in tam za Public Squarom je gorelo v nebo iz visokih dimnikov. Tako čuden je takle večer v mestu. Kar gledaš za neko oporo.

No in nocoj je prav tak večer. Trakovi avtomobilskih luči, čudno zadušeni ropot. Zima mora biti blizu. Morda je že tam v Berei, morda na Madisonskih farmah. V koruzovje se lovi ta veter, ki vleče po cestah. Bil sem na tistih farmah. Polja in tam zadaj visoka, priostrena drevesa, čudno samotni in truden pogled se mi je zdel.

Že dolgo ni bilo travmaja mimo. Ravno nasproti mojemu oknu je luč. Gledam vanjo. In vidim: snežinka.

Sneg!

Da, sneži. Počasi naletava. Zima je prišla do vlemesta. Gledam snežinke,

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Miloš Stare

Redacción y Administración:

Ramón L. Falcón 4158

1407 Buenos Aires,

Argentina

T. E. 69-9503

Uredniški odbor:

Miloš Stare, Pavel Fajdiga,
dr. Tine Debeljak, Slavimir Batagelj
in Tone Mizerit

Argentino Correo Central (B)	FRANQUEO PAGADO Concesión N° 5775
	TARIFA REDUCIDA Concesión N° 3824
	Registro Nacional de la Propiedad Intelectual N° 1.362.266

Naročnina Svob. Slovenije za 1. 1978: za Argentino: \$ 8.500.— (850.000), pri pošiljanju po pošti \$ 9.500.— (950.000); ZDA in Kanada pri pošiljanju z avionsko pošto 25 USA dol.; obmejne države Argentine 20 USA dol.; Avstralija 31 USA dol.; Evropa 28 USA dol.; ZDA, Kanada in Evropa za pošiljanje z navadno pošto 19 dol.

Talleres Gráficos Vilko S.R.L., Estados Unidos 425, 1101, Buenos Aires, T. E. 33-7213.

SLOVENSKA RADIJSKA ODDAJA
IMA SPREMENJEN URNIK

Od začetka decembra do konca marca bo od 15.30 do 16. ure na radio ANTARTIDA.

JAVNI NOTAR

FRANCISCO RAUL CASCANTE

Escribano Público

Cangallo 1642 Buenos Aires

Pta. baja, ofic. 2

T. E. 35-8827

PODRUŽNICE:

EZEIZA

Ruta 205 (nasproti postaje)
Tel. 295-1197

C. SPEGAZZINI

Av. 25 de Mayo 136

SAN JUSTO

Almafuerte 3230

(eno kvadro od občine)

LOMAS DE ZAMORA

Hipólito Yrigoyen in Laprida

Dekoracije

Nekaj še nezbranih Mauserjevih črtic

(3)

Ogram

Ogram čaka sina.

Najstarejšega. Volbenka.

Vsa vas to ve. V tovarno se je udinjal. Naveličal se je hriba in dolge poti do fare in železnice. Kar v glavo mu je planila blodna misel in ga držala kakor na vrvi.

Kakšno je bilo tisti dan! V začetku je Ogram prosil in rotil. Volbenk je komaj poslušal.

„Zemlja ni prava, povsod sam hrib. Kaj naj se ubijam po teh zaplatah? Do smrti bi si ne opomogel. Kruh je odmerjen, krompir prešet. Nikoli ni preveč, pa naj bo letina še taka. Nekaj jerbasov češenj in jabolk prodamo, to je vse.“

Ogram je zrasel.

„Fant, pa ješ vsaj svoj kruh, ki si ga sam vsadil. Krompirja nisi še stradal in za praznik si imel pogačo. Pozimi je bilo suho meso večkrat na mizi. Reci, če ni res!“

„Ne bom rekel, da ni, pa mi povejte, ali je pri nas sploh kaj počitka? Od prve zore do trde noči garaj, vso pomlad, celo poletje do jeseni, prav tja do snega. In ko sneg nakosmata, nas zapahne od vseh strani, da vidimo samo v zrak. Vso zimo smo v samih gazeh.“

Trdo postavlja Volbenk besede. Ne misli se vdati.

Ogram čuti, da je v sebi že odločen. Z govorjenjem mu raste jeza.

„Počitka res ni veliko, toda sreče je dovolj. Do le-sem še ni prišel mestni hudič, ki nam je že tri speljal iz tega gnezda. Vorenc je umrl za grdo boleznijo, Peklajev Matija se je zapil in izgubil. Mežnarčkov pa je od stradanja zašel v jetiko. Vse si poznal. In ti si četrti.“

Ogramu se trese glas.

Volbenk zamahne z roko.

„Dela sem navajen in poštene ljudi povsod obračajo!“

Zdaj šele Ogram zraste.

„Ne poštenjaki, barabe imajo prva mesta. Kdor ima ubov hrbet, ta napreduje. Volbenk v grapi si zrasel in če prej ne, na starost se boš vrnil v grapo, morda občini v breme in mojim košem v sramoto.“

Pod strop je zrasel Ogram in dvignil roko.

„Tako ti povem, ne zapiram ti vrat. Vsak dan te bodo čakala, podnevi in ponoči. Niti v nočeh ne bom potegnil zapaha prek njih. Vsako uro bi lahko prišel.“

Še pred košnjo je Volbenk odšel. Ogram je zjutraj zgodaj vstal, samo, da ni bil pri slvesu. V gmajno se je zarinil, sedel na štor in glasno zavekal.

Tako odziva njegova kri v mestu, v to prekrvno brezno mladici ljudi. Petkrat v življenju je bil Ogram v njem,

ki lete mimo luči in mislim na domači sneg.

Kako je pri nas snežilo! Nad našimi vasmi in nad našimi gmajnami. Kakor bi nekdo molil. Roke si sklenil in tiho si bil.

Mimo zlatih jabolk na cerkvenih stolpih so naletavale snežinke. Mimo preprostih dimnikov, na vereje, na vrtilice, na travnike. Skoz okna so mežale luči in svet je bil nekje daleč.

In sneg nad gmajno! Trudna drevesa, po smrekah mahovnate brade, na tleh listje in igličevje. Vse tiho. Še veja se ne premakne. In počasi sneži. Dolgo je treba, da sneg pride do tal. Tišina je z vsako uro globlja. Kakor da so se ustavile vse stopinje živali, ki domujejo tod.

Sneži kar naprej. Pahuljast sneg, mehak, skrivnosten, čez noč ga nanese toliko, da se pozna. Le tesno ob košatih smrekah je suho. Tam pod nizkim grm borovja se je zarinil zajec.

Tudi kolovoz, ki so ga koleša težkih vozov v jesenskem dežju poglobila, je sneg zdaj zravnil. Mehak in poln je kakor ovčji hrbet. Jutri bo šla čezenj morda stopinja lisice, morda skok zajca, morda plašen korak mlade srne.

Gledam proti luči. Pravih snežink ni več. Dež jih zmaguje. Poslednje se mučijo proti asfaltnim tlom, ki jih pije.

Na Erie jezeru tuli samotni toveren parnik. Zdi se mi, da je to krik osamele živali, ki bi se rada stisnila na suho pod košato smreko tam na naši gmajni.

Strmim v luč. Dež, ki pada mimo nje, je srebrn.